

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-42>

УДК 336.76:339.7(100)

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

THE ROLE OF INTERNATIONAL INVESTMENTS IN THE GLOBAL ECONOMY

Огінок Соломія Василівна

кандидат економічних наук, доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5462-5362>**Кохана Соломія Ігорівна**

студентка,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-5231-2294>**Ohinok Solomiia**

Ivan Franko National university of Lviv

Lviv Politechnic National Unvers

Kokhana Solomiia

Ivan Franko National University of Lviv

У статті глибоко аналізується сутність та актуальність міжнародних інвестицій у сучасному світовому економічному контексті. Автори докладно розглядають вплив міжнародних інвестицій на економічний розвиток країн, звертаючи особливу увагу на останні тенденції та перспективи. В аналізі враховуються регіональні та секторальні особливості, що дає можливість отримати комплексне уявлення про роль іноземних інвестицій у різних частинах світу та галузях економіки. Додатково у статті розглядаються ризики та вигоди, пов'язані із залученням іноземних капіталів, і висвітлює їхній вплив на економічну стійкість. Особлива увага приділяється соціальним та екологічним аспектам міжнародних інвестицій, адже їхній внесок у сфери зайнятості та сталого розвитку набуває все більшої важливості. Стаття пропонує конкретні рекомендації для формулювання політики та стратегій бізнесу в умовах глобалізації та економічної нестабільності. Враховуючи останні події і трансформації у світовій економіці, ця стаття є актуальною для вчених, практиків та приймачів рішень, які мають інтерес до глибокого розуміння та оптимізації ролі міжнародних інвестицій.

Ключові слова: міжнародні інвестиції, глобалізація, політика іноземних інвестицій, екологічна стійкість.

International investment is a pivotal driver of the global economy, exerting far-reaching impacts on economic growth, technological progress, job creation, and the overall development of nations. This academic exploration delves into the crucial role played by international investment in shaping the dynamics of the global economy, utilizing globalization as the contextual backdrop. The primary research objective is to elucidate the significance and impact of cross-border investments on the interconnected world. Methodologically, a comprehensive approach is employed to systematically analyze the multifaceted aspects of international investment. The study rigorously investigates patterns, trends, and contributing factors that influence the flow of capital across borders. Key determinants, including government policies, market conditions, and geopolitical considerations, are meticulously examined to provide a nuanced understanding of the international investment landscape. The results of the study unveil insightful perspectives on how international investments function as catalysts for economic growth, foster innovation, and wield significant influence over global market trends. The intricate interplay between investors and governments on the international stage is subjected to thorough scrutiny, offering a holistic view of the complex relationships that underpin the global economic system. As the world becomes increasingly interconnected, understanding the multifaceted role of international investment becomes imperative for fostering sustainable economic development and ensuring resilience. The research underscores that international investment is not merely a financial transaction; it is a potent force that shapes the destiny of nations and the global community. In conclusion, this article accentuates the indispensable role that international investment plays in shaping the

modern global economy. By unraveling the intricate factors influencing cross-border capital flows, the research provides valuable insights contributing to a comprehensive understanding of the forces propelling economic interconnectedness on a global scale.

Keywords: international investment, global economy, economic growth, globalization, cross-border investments.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В сучасному глобалізованому світі інвестування стає ключовим фактором економічного розвитку країн. В умовах постійних змін у світовій політиці, економіці та технологіях, питання впливу різноманітних чинників на міжнародне інвестування набуває особливої актуальності. Розвиток фінансових ринків, зміни в умовах торгівлі та економічної кон'юнктури, а також політичні та соціокультурні аспекти у різних країнах неперервно визначають, які напрямки та обсяги іноземних інвестицій будуть здійснені. Залучення іноземних капіталів може мати вирішальне значення для країн, які шукають економічне зростання, модернізацію та розвиток. Проте, незважаючи на потенційні переваги, пов'язані з міжнародними інвестиціями, існують численні проблеми, які потребують серйозного дослідження та розгляду. Зокрема, однією з ключових проблем є оптимізацію ролі міжнародних інвестицій у світовій економіці для досягнення стійкого та балансованого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. тема ролі міжнародних інвестицій залишається важливою у контексті змін у світовій економіці та динаміки міжнародних відносин. Зі зростанням глобалізації міжнародні інвестиції стають ключовим фактором економічного зростання для багатьох країн. Під час глобальної пандемії COVID-19 країни стикнулись із складними економічними викликами. Міжнародні інвестиції відіграють ключову роль у відновленні та стабілізації економік. Дослідження цієї теми може допомогти розуміти взаємозв'язки та ефективні стратегії для країн і компаній в умовах глобалізації та економічної нестабільності. Серед дослідників варто відзначити Джозефа Стігліца [1], який досліджує проблеми глобалізації, ролі міжнародних фінансів і розвитку економіки. Дани Родрік [2], його дослідження стосуються проблем глобалізації, міжнародної торгівлі та розвитку. Лоренцо Дзітті досліджує питання міжнародних фінансів, особливо в контексті взаємодії міжнародних інституцій та розвинених країн. Анн Крістін Фільтен акцентуючи увагу на ролях міжнародних інституцій та

політики в сучасному світі оводить важливість інвестицій для всіх сфер економіки. Мауріціо Балассон досліджує питання глобальних фінансів і інвестицій, зокрема, взаємодію міжнародних фінансових ринків та розвиток. Серед українських вчених також маємо багато дослідників цієї тематики, серед них Володимир Лаврук займається дослідженнями в області міжнародних економічних відносин та іноземних інвестицій. Олена Білан [3] займається дослідженнями в сфері міжнародних фінансів та міжнародних інвестицій. Олена Колесніченко вивчає питання економічного розвитку та ролі інвестицій в цьому процесі.

Мета статті полягає в ретельному розгляді та аналізі ролі міжнародних інвестицій у світовій економіці з метою визначення їхнього впливу, переваг та можливих викликів, а також надання практичних рекомендацій для політик і бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиції є важливим елементом економічної системи і визначаються як вкладення грошей або іншого матеріального майна у певний об'єкт з метою отримання прибутку або доходу у майбутньому. Це може бути капітальні вкладення у реальні активи, фінансові інструменти або участь у підприємствах.

Міжнародні інвестиції, як складник глобальної економіки, піддаються впливу різноманітних чинників, що визначають їх привабливість та ризики для потенційних інвесторів. Фактори, що впливають на інвестиційні рішення поділяються на фактори, що впливають на іноземне інвестування і зарубіжне інвестування. Іншими словами, це фактори експорту та імпорту капіталу.

Таблиця 1 відображує збіг факторів по шести позиціях, що свідчить про наявність причин для перехресних інвестицій між країнами. Таким чином перелік факторів експорту та імпорту капіталу значною мірою співпадає, але вони грають різну відносну роль.

Міжнародні інвестиції також допомагають національним економікам зростати, як посередньо, надаючи місцевим компаніям засоби для розширення на внутрішньому та експортних ринках, так і опосередковано, через доступ до знань, досвіду та мереж інвесторів [5].

Таблиця 1

Фактори впливу на експорт та імпорт ПІІ в міжнародній інвестиційній діяльності

Фактори експорту капіталу	Фактори імпорту капіталу
технологічне лідерство	
переваги в кваліфікації робочої сили	
переваги в рекламі	
економіка масштабу	
розмір корпорації	
ступінь концентрації виробництва	
забезпечення доступу до природних ресурсів	потреба в капіталі
інші фактори	кількість національних філіалів
	витрати виробництва
	рівень захисту внутрішнього товарного ринку
	розмір ринку
	інші фактор

Джерело: розроблено автором на основі даних [4]

Прямі іноземні інвестиції приносять не лише фінансовий капітал, але й передові технології, які сприяють виробництву конкурентоспроможної продукції за двома ключовими показниками: рівнем інновацій та якістю виготовлених товарів і послуг, а також зниженням витрат на їх виробництво. Зазвичай іноземні інвестиції в конкретні проекти включають в себе навчання персоналу, що охоплює перепідготовку на місці та можливість проходження стажувань за кордоном. Це сприяє формуванню покоління працівників, які ефективно використовують нові технології, розуміють ринкові механізми, вміють працювати з міжнародними контрактами та здатні конкурувати в жорсткому боротьбі на ринку [6].

Аналізуючи роль міжнародних інвестицій у світовій економіці з 1970 по 2023, включаючи глобалізацію, технологічний прогрес, політичні зміни та економічні трансформації, можна спостерігати досить цікаву динаміку (рис. 1).

У період 1970–1980 у світі спостерігався початок глобалізації та нафтова криза. У цей період стали активніше використовуватися міжнародні інвестиції як інструмент для розвитку та модернізації. Однак нафтова криза в 1970-х роках також призвела до зміни напрямків та обсягів інвестицій у зв'язку з енергетичними викликами. У 1980–1990 більше країн стало впроваджувати економічні реформи та лібералізацію, що зробило світовий ринок інвестицій більш відкритим. Інтенсивно розвивалися технології інформації, що призвело до появи нових можливостей для глобальних

інвестицій. У 1990–2000 спостерігається розвиток глобальних ланцюжків виробництва. Визначальним для цього періоду було зростання глобальних ланцюжків виробництва, де країни знаходилися в економічній взаємодії через міжнародні інвестиції для оптимізації виробництва та розподілу ресурсів. 2000–2010 роки характеризуються економічним розвитком Китаю та кризою 2008 року. Вступ Китаю на світовий ринок став значущим фактором, збільшивши обсяги інвестицій та перепрофілюючи глобальні економічні потоки. Криза 2008 року також суттєво вплинула на глобальні інвестиційні стратегії та змусила переосмислити ризики та підходи до інвестування. З 2010 року по сьогодні, ми бачимо, що цифрова трансформація стала ключовим драйвером інновацій та зміни в структурі світових інвестицій. Питання сталого розвитку та відповідального бізнесу також стають все більш актуальними для міжнародних інвесторів.

Важливим аспектом для визначення ролі міжнародних інвестицій у світовій економіці є і розуміння того, що міжнародні інвестиції мають потенціал сприяти зростанню валового внутрішнього продукту (ВВП) країн-одержувачів. Інвестори часто впливають на розширення виробничих потужностей та розвиток нових галузей економіки, що призводить до зростання ВВП. Я вважаю, що в свою чергу, це може мати позитивний ефект на рівень зайнятості та зниження рівня бідності у країні. Як приклад, варто розглянути історична тенденцію надходження ПІІ в Індію [8].

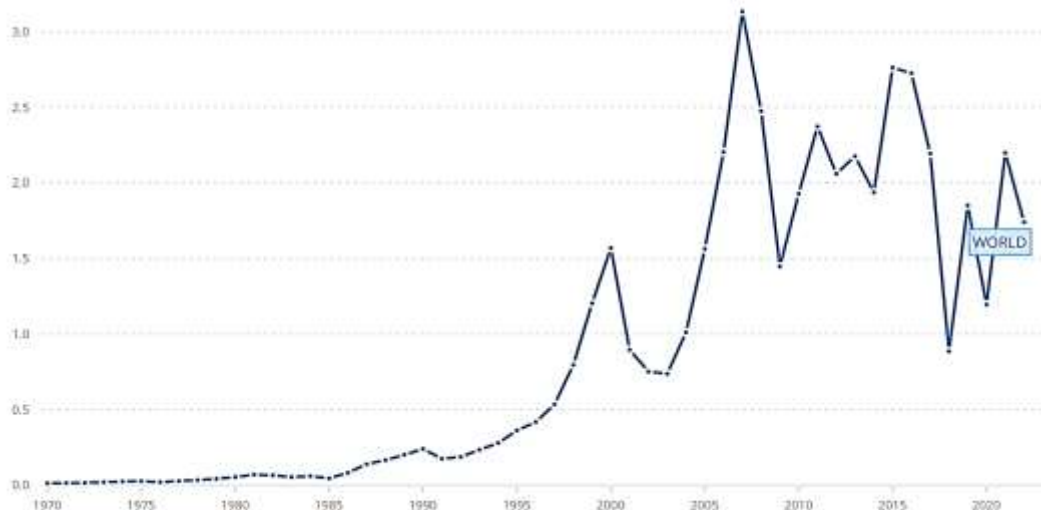

Рис. 1. Прямі іноземні інвестиції, чисті надходження (поточні долари США) [7]

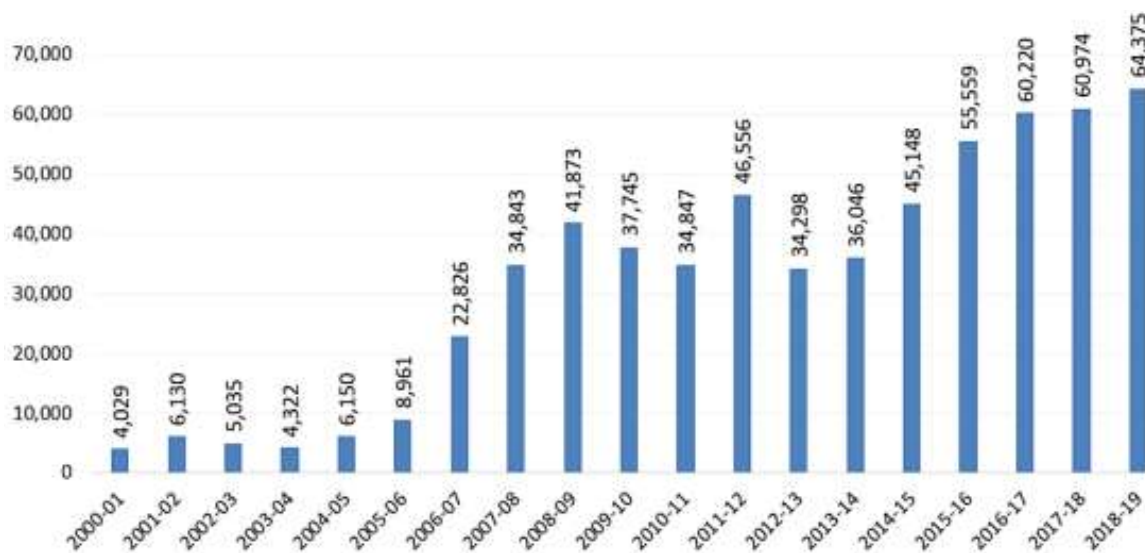

Рис. 2. Історична тенденція надходження ПІІ в Індію [8]

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

На початку 2000-х років Індія отримала значні прямі іноземні інвестиції у сфері інформаційних технологій (ІТ). Це дозволило країні визначити себе як одного з ключових гравців у галузі програмного забезпечення та інформаційних технологій. Перш за все, іноземні технологічні компанії активно вклали кошти в індійські стартапи, дослідницькі лабораторії та розробки програмного забезпечення. Це стимулювало створення нових робочих місць та сприяло інноваційному розвитку країни. Зокрема, інвестиції сприяли розширенню інфраструктури та встановленню сучасних технологічних платформ, що полегшило доступ до інформації та сприяло ефективнішому вирішенню завдань у різних галузях.

Крім того, цей етап розвитку ІТ в Індії визначив важливі зміни у структурі зайнятості. Більший обсяг інвестицій сприяв створенню нових освітніх програм та центрів навчання в галузі ІТ, що покращило кваліфікації молодого населення та підвищило їхню конкурентоспроможність на глобальному ринку праці. Важливим наслідком цього розвитку є також підвищення рівня освіти та якості життя для багатьох індійців. Іноземні інвестиції допомагають вдосконалювати систему освіти, сприяючи розвитку високотехнологічних навичок та креативного мислення.

Усе це свідчить про те, що іноземні інвестиції в інформаційні технології мають вагомий вплив на соціально-економічний розвиток Індії, сприяючи інноваційному зростанню,

покращенню освіти та зайнятості, а також зменшенню соціальної нерівності.

Ще одним прикладом є Бразилія. Іноземні інвестори активно інвестують у сільське господарство Бразилії, спрямовуючи кошти в розширення оброблюваних земель, впровадження сучасних технологій вирощування та підвищення продуктивності. Це призводить до збільшення експорту сільськогосподарської продукції, створення нових робочих місць та підвищення доходів місцевого населення, зменшуючи рівень бідності в сільських районах.

Збільшення обсягів виробництва та підвищення якості забезпечили бразильським сільським продуктам конкурентоспроможність на світовому ринку. Цей успіх визначається не лише збільшенням обсягів виробництва, але і поліпшенням якості сільськогосподарської продукції, що відповідає вимогам світових стандартів. Проте, з іншого боку, це може призвести до концентрації власності та влади в руках великих агрохолдингів, що породжує питання щодо справедливості розподілу землі та доступу до ресурсів серед малих фермерів.

Справедливий розподіл землі та ресурсів є важливим аспектом для сталого розвитку сільського господарства та забезпечення життєздатності малих фермерських господарств. Необхідно шукати баланс між підтримкою великих гравців на ринку та захистом прав менших господарств.

Міжнародні інвестиції грають ключову роль у цьому процесі. Інвестиції стимулюють розвиток та інновації у сільському господарстві, прискорюють впровадження нових технологій та поліпшують інфраструктуру, а бразильський досвід свідчить про важливість уважного підходу до розвитку сільського господарства та міжнародних інвестицій. Справедливий баланс між конкурентоспроможністю на світовому ринку та забезпеченням прав сільських господарів є вирішальним для сталого розвитку.

У цілому, міжнародні інвестиції вплинули на структуру та динаміку світової економіки, сприяючи розвитку та інтеграції країн у глобальний економічний простір. Вони стали важливим каталізатором економічного зростання, технологічних інновацій та формування нових глобальних бізнес-середовищ, тому доцільно

сказати, що міжнародні інвестиції відіграють значущу роль у світовій економіці, впливаючи на її структуру, динаміку та стійкість. Зважаючи на економічно-обґрунтовані аспекти ролі міжнародних інвестицій у глобальній економіці варто виокремити:

1) Стимулювання економічного зростання, адже міжнародні інвестиції є джерелом капіталу для країн, які отримують інвестиції.

2) Вплив на зовнішньоторговельний обмін, оскільки міжнародні інвестиції часто супроводжуються розвитком нових торговельних зв'язків.

3) Технологічні інновації, адже міжнародні інвестиції вносять нові технології та науку в економіку отримувача. Це сприяє підвищенню рівня технологічної розвиненості, покращенню якості виробництва та конкурентоспроможності на світовому ринку.

4) Розвиток інфраструктури. Це покращує умови для бізнесу та створює сприятливе середовище для економічного зростання.

5) Глобалізація бізнесу. Компанії отримують можливість розширювати свої операції за кордон, що призводить до створення глобальних бізнес-мереж та об'єднання світового ринку.

6) Стабілізація фінансового ринку. Інвестори, розподіляючи свій портфель між різними країнами та класами активів, зменшують ризик та сприяють збалансованому фінансовому розвитку.

Висновки. У результаті дослідження можна визначити, що роль міжнародних інвестицій у світовій економіці є ключовою для розвитку країн та створення стійких глобальних економічних зв'язків. Аналіз тенденцій та перспектив розвитку цього сектору свідчить про його значущий внесок у різні галузі та регіони. Дослідження ризиків та вигід, соціальних та екологічних аспектів відкриває широкий спектр впливів міжнародних інвестицій на суспільство та природне середовище. Запропоновані рекомендації для політики та бізнесу сприяють створенню більш ефективних стратегій управління цими важливими фінансовими потоками. Отже, розгляд цієї теми дозволяє висунути практичні висновки та визначити шляхи оптимізації процесів міжнародних інвестицій у сучасній глобалізованій економіці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Джозеф Стігліц. Глобалізація та її тягар: Пер. з англ. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2003. 252 с.
2. Дені Родрік. Парадокс глобалізації: демократія та майбутнє світової економіки Нью-Йорк : W.W. Нортон; 2011. С. 368.

3. Олена Білан. Зміна валютного режиму. Що це означає і які ризики несе. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/olena-bilan-shcho-oznachaye-zmina-valyutnogo-rezhimu-i-yaki-riziki-nese-12413202.html>
4. Шевченко Л. В. Фактори впливу на іноземне інвестування в економіку України: підходи до класифікації. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»*. 2021. Випуск 100. С. 57–65.
5. Катренко А. В., Пастернак О. В. Системні аспекти інвестування в галузі інформаційних технологій. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2014. № 805 : Інформаційні системи та мережі. С. 402–411.
6. Дацій Н. В. Розвиток іноземного інвестування в економіці. Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України. 2009. С. 9–11.
7. Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$). URL: <https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD?end=2022&start=1970&type=shaded&view=chart>
8. Historical Trend of India's FDI Inflows. URL: <https://blog.investyadnya.in/historical-trend-of-indias-fdi-inflows>

REFERENCES:

1. Joseph Stiglitz (2003) *Globalizatsiya ta yiyi tyahar* [Globalisation and its burden]: Translated from English. Kyiv: KM Academy Publishing House, 252 p.
2. Dani Rodrik (2011) *Paradoks hlobalizatsii: Demokratii ta maibutnie svitovoi ekonomiky* [The Globalisation Paradox: Democracy and the Future of the World Economy]. New York: W.W. Norton, p. 368.
3. Olena Bilan. *Zmina valyutnoho rezhymu. Scho tse oznachaye i yaki ryzyky nese* [Changes in the currency regime. What does it mean and what risks does it entail]. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/olena-bilan-shcho-oznachaye-zmina-valyutnogo-rezhimu-i-yaki-riziki-nese-12413202.html>
4. Shevchenko L. V. (2021) *Faktory vplyvu na inozemne investuvannya v ekonomiku Ukrainy: pidkhody do klasifikatsii* [Factors of influence on foreign investment in the economy of Ukraine: approaches to classification]. *Bulletin of V.N. Karazin Kharkiv National University, Economic Series*, issue 100. P. 57–65.
5. Katrenko A. V., Pasternak O. V. (2014) *Systémni aspekty investuvannya v haluzi informatsiinykh tekhnolohii* [Systemic aspects of investment in the field of information technology]. *Bulletin of Lviv Polytechnic National University*. No. 805: Information systems and networks. P. 402–411.
6. Datsii N. V. (2009) *Rozvytok inozemnoho investuvannya v ekonomitsi* [Development of foreign investment in the economy]. Council for the Study of Productive Forces of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine. P. 9–11.
7. Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$). URL: <https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD?end=2022&start=1970&type=shaded&view=chart>
8. Historical Trend of India's FDI Inflows. URL: <https://blog.investyadnya.in/historical-trend-of-indias-fdi-inflows>